

28. 2. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Úprava dovolání dle o.s.ř. účinná od 1.1.2013

S účinností od 1.1.2013 se změnila úprava dovolání podle občanského soudního řádu. Ráda bych si proto dovolila upozornit na základní změny tohoto institutu.

Změna právní úpravy dovolání obsažená v ustanoveních § 236 a násl. zákona 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (o.s.ř.) byla iniciována ze strany senátu Ústavního soudu (ÚS) v rámci projednávání ústavní stížnosti. Ten dané řízení přerušil a navrhl plénu ÚS zrušit ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. pro jeho rozpor se zákonem. Citované ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. říká, že *„Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.“*

Příslušný senát ÚS vyslovil názor, že v praxi dochází k situacím, že Nejvyšší soud jako soud dovolací přezkoumá napadené rozhodnutí z tohoto důvodu, nicméně vlastní rozhodnutí postrádá odůvodnění, v čem Nejvyšší soud spatřuje přípustnost dovolání z hlediska zásadního právního významu posuzované věci. ÚS dále poukazoval na situaci, kdy tento dovolací důvod byl použit i pro přezkum rozhodnutí, která jsou jedinečná co do skutkové stránky a kde tak zjevně chyběl přesah posouzení, který by mohl mít dopad na sjednocení judikatury v dané otázce. Příslušný senát ÚS tak uzavřel, že nepovažuje *„za ústavně konformní, ponechá-li napadené ustanovení o.s.ř. Nejvyššímu soudu prostor pro nepředvídatelnou úvahu o tom, zda otázku, kterou mu odvolatel předestřel ve svém podání, posoudí jako otázku zásadního právního významu“* (viz nález ÚS Pl. ÚS 29/11 ze dne 21.2.2012).

Ústavní soud rozhodující v plénu dospěl k názoru, že tento dovolací důvod neslouží ke sjednocování judikatury prostřednictvím rozhodování Nejvyššího soudu a že napadené ustanovení o.s.ř. *„je do té míry neurčitou a vágní právní normou, že již nepředstavuje v reálném prostředí, tj. v možnostech obecné justice, předvídatelné právo, ...“* (viz nález ÚS Pl. ÚS 29/11 ze dne 21.2.2012). Ústavní soud ponechal na zákonodárci, aby se s nálezem ÚS vypořádal v podobě nové právní úpravy dovolání, a k tomu mu poskytl dostatečnou lhůtu, neboť napadené ustanovení o.s.ř. zrušil ÚS uplynutím dne 31. 12. 2012. Nález ÚS byl publikován ve sbírce zákonů pod č. [147/2012](#) Sb.

Kromě zrušujícího nálezu ÚS je důvodem novelizované právní úpravy také fakt, že Nejvyšší soud je zavalen množstvím dovolání a s tím souvisejícími průtahy v řízení. Proto je nasnadě, že je třeba koncepci dovolání změnit.

Co tedy přináší nová úprava dovolání v o.s.ř.?

V první řadě novela o.s.ř. (konkrétně zákon č. [404/2012](#) Sb.) zakotvuje novou definici přípustnosti dovolání, a to jak pozitivní, tak i negativní. Dovolání je podle § 237 o.s.ř. ve znění účinném od

1.1.2013 (není-li stanoveno jinak), *přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se dovolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.* Oproti předchozí právní úpravě tak dovolání akcentuje právní posouzení věci, a to jak z hlediska hmotněprávního, tak procesního. V rámci negativního vymezení jsou stanoveny okruhy rozhodnutí, proti nimž dovolání přípustné není, např. ve věcech podle zákona o rodině, o registrovaném partnerství, ve věcech, kde peněžité plnění nepřevyšuje 50.000,- Kč (s výjimkou spotřebitelských věcí) apod.

Zůstává zachována lhůta pro podání dovolání v délce dvou měsíců – ačkoliv v průběhu legislativního procesu se uvažovalo o jejím zkrácení na jeden měsíc.

Dovolacím důvodem je nově pouze skutečnost, že **napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci** (ustanovení § 241a o.s.ř.). Nová právní úprava tak podle mého klade vyšší nároky na zpracovatele dovolání a aplikaci právních norem. Dovolatel je podle současné právní úpravy povinen důvod dovolání, tj. to, v čem spatřuje nesprávné právní posouzení, vymezit tak, že uvede **právní posouzení věci, které napadá, a vyloží, v čem spatřuje nesprávnost takového právního posouzení.** Přitom nelze poukazovat na předchozí podání učiněná v řízení před soudem prvního a druhého stupně.

Dále platí **zásada koncentrace** v tom smyslu, že nelze uplatňovat nové skutečnosti a důkazy.

V zájmu zrychlení řízení je nově stanoveno, že **rozhodnutí o odmítnutí dovolání je soud povinen vydat do 6 měsíců ode dne, kdy mu byla věc předložena.** Novelizace také opouští kasační princip rozhodování o podaném dovolání, **dovolací soud může sám rozhodnutí nižší instance změnit,** jestliže je to možné z výsledků dosavadního řízení.

Nástroj pro zrychlení řízení lze spatřovat také v tom, že je umožněno, aby o zastavení dovolacího řízení nebo o odmítnutí dovolání rozhodl pouze předseda nebo pověřený člen dovolacího senátu. Také odůvodnění rozhodnutí v takovém případě může být pouze stručné.

V neposlední řadě je také třeba upozornit na **přechodná ustanovení** k této novelizaci. Ta stanoví, že dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. před 1.1.2013) se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou § 243c odst. 3 zákona, který se užije ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

V praxi to znamená, že Nejvyšší soud je povinen rozhodnout o všech dovoláních podaných do 31.12.2012 podle dosavadní právní úpravy, a to i co se procesní stránky věci týká. Bohužel tak lze očekávat, že viditelné zrychlení rozhodování na Nejvyšším soudě se v nejbližší době nedočkáme. Věřme však, že zákonodárce se vydal správným směrem, což ukáže teprve další vývoj.

Mgr. Olga Nemravová, advokátka

autorka působí v advokátní kanceláři MSB Legal, v.o.s.

[MSB Legal, v.o.s.](#)

Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005

Fax: +420 251 566 006

e-mail: paha@msblegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [\(Ne\)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru](#)
- [Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu](#)
- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 – právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost – prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci – kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)
- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontrakčním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)